

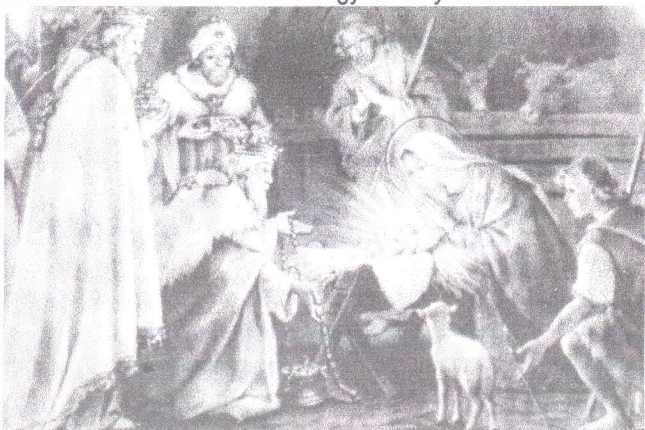
Karácsony a szívekben

Vajon miért telnek meg az üzletek vásárlókkal? Vajon miért keresnek-kutatnak az emberek az üzletekben? Mert adni akarnak. Nem csupán az ajándék öröme, hanem az ajándékozás is. Keresünk, kutatunk, hogy mivel ajándékozhatunk meg szeretteinket. De benne van az emberben az izgalom, mert lelki szemei előtt állnak a címzettek, és már látja azok örömét, és ez örömmel tölti el az ajándékozót is.

A Mennyei Atya is gondolkodott, hogy mivel ajándékozhatná meg az emberiséget, és nem talált nagyobbát, mint az ő egyetlen Fiát. Így küldte el Jézus Krisztust, és azóta bennünk is él az ajándékozás. Az isteni szikra működik bennünk, mert Tőle vettük a példát, és az emberek megajándékozásával valójában az isteni nagy adósságot akarjuk törleszteni.

A betlehemi éjszakában megjelentek az angyalok, és a pásztoroknak elmondták a nagy Ajándék tényét, megérkeztét, és belezengték a betlehemi éjszakába a csodálatos dalt: Dicsőség a magasságban Istennek, de folytatták tovább is, mert, ahol dicsőséget ad az ember az Istennek tiszta szívből és őszintén, oda megérkezik a békesség is a jó akaratú embereknek.

A pásztorok hódoltak a kis Jézuskának, és leborulva imádták. Utána elmentek és elmondták a nagy élményt.

Akikben a karácsony újból elővárásolja a gyermeki lelkületet, az ajándékozást, az ajándékok örömmel való elfogadását, ne elégedjünk meg ezzel, hanem tiszta szívvel imádjuk leborulva a betlehemi Kisdedet. Töltsük fel a lelkünket, szívünket isteni szeretettel, és ne is engedjük kiürülni. Legyünk újból gyermekek: őszinték, egyszerűek, tiszták, egyenes-lelkűek. Akkor valójában a nagy Ajándék megérkezik gyermeknek és felnőttnek, fiatalnak és időseknek a szívébe.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok minden lövétei családnak és egyénnek, akár itthon él, akár már elszármazott, de gyermekkori szép emlékei ide kötik, kegyelmekben gazdag Karácsonyi Ünnepeket és boldog, békés Új Esztendőt!

Rajzolta: András Zsolt

A Hargita alján

Csillogó Karácsony ragyogó estéje
Elvezeti lelkem szüleim körébe,
A Hargita alján álló kis kőházba,
Frissen sült kalácsra, meleg vacsorára...
Barátságosan néz már a lámpa fénye,
Ragyog édesanyám asztalterítéke;
Nem mint hogyha selyem vagy arany volna,
Kender-vászon abrosz színaranyát ontja...
Mért van asztalunkon teríték ma három?
- Töröm a fejemet, amíg meg nem látom
Egyik tányér mögött arcképemet állni...
- Mit nem tud az anya szíve kitalálni!

Párolgó tyúklevest talál fel ma este...
Oh, a fiam ezt is, de nagyon szerette!
Bárcsak itthon volna; együtt mind a három
Egyetlen reményem, szívem, boldogságom!
Csókolja a képet, hull reá a könnye...
Oh, ha váratlanul talán hazajönne!
Kitörül szeméből atyám is egy cseppet,
Szomorú beszéd közt szomorúan esznek.
Csillogó Karácsony ragyogó estéje
Elvezeti lelkem szüleim körébe,
A Hargita alján álló kis kőházba
Udvarhely megyénekegyik falujába.

Itt a víz - hol a víz ?

Igaz, hogy a cím egy szerencsejátékra emlékeztet ? Nos, hasonló játékot játszik a Polgármesteri Hivatallal az a víztársulat, amelyik egyetlen közhivatalnak sem szolgáltat vizet. A Gerőkert öltözőjének vizet szolgáltató társulatról van szó, amelyik kb. 25 évig el is látta vízzel ezt az intézményt.

Mint sok más lakója községünknek, talán az említett víztársulat egyes tagjai is rosszul értelmézték a demokrácia fogalmát, hogy "mindent szabad", mert önkényesen 2 éve az öltöző vízvezetékét elvágták!

Talán azt remélték, hogy ha a focisták 10-11-szer évente nem fognak mosakodni, akkor majd megoldódik a vízellátási problémájuk? De nagyot tévedtek.

Hiába próbálták őket jobb belátásra bírni sokan, hogy:

- Már több mint 20 éve be van vezetve a víz (községünk legalább ezen a téren az élen járt), és eddig nem zavart senkit!

- Évente csak 5-6 hónapot használják a focisok, és akkor is csak kéthetente egyszer!

- Az egyszeri mosakodáskor kevesebb vizet mosakodnak el, mint egy gazda amennyit egy nap alatt megítat az állataival!

- Az akkori vezetők, szerelők és szervezők is tudják, állítják, hogy a víz vezetésekor a bányavállalat 250 m csővel, a Néptanács pedig pénzüsszeggel segítette őket, amiért a sportolóknak biztosítják a vizet! Sajnos a vezetők is tévedtek ott, hogy nem tették papírra ezeket. Nem gondolták, hogy valaki azt megkérdőjelezi, hogy ilyen gyorsan romlik egyes emberek memóriája, hogy ilyen szívesen felejtenek!

Valamikor összefogtak, építettek, fejlődtek – most pedig széthúznak, rombolnak és visszafelé haladnak (tisztelet a kivételnek)!

A Polgármesteri Hivatal és az említett víztársulat hosszú huzavona után sem tudott egyezsége jutni, habár a Helyi Tanács a víztársulat megsegítése érdekében engedélyezte a Cseremege kútjának a hálózatra való csatolását. Így viszont csökkent az azon a mezőrészen dolgozók ivóvízellátása!

De ez őket nem zavarja, ahogy a polgármester felszólítása sem, hogy ők is egy intézményt lássanak el vízzel.

A polgármester még azt is javasolta, hogy kifizetik (ismét) csapat vízrészét, de ez sem talált megértésre! Hihetetlen! Ez után nyíltan ki lehet jelteni, hogy sok emberből hiányzik jóakarát, vagy valami konkrét hátsó szándékkal csinálják!

Panaszkodnak, hogy ezek a mai fiatalok a bárkat látogatják, isznak, pénznyelő gépeken játszanak, de amikor egy fiatal csoport egészségesebb, hasznosabb szórakozást kedvel meg, akkor ez ellen tesznek gyorsan valamit, szárnyukat kell szegjék, és szemrebbenés nélkül kijelentik, hogy mosakodjanak a patakban. Mi ez, ha nem leépülés? Hisz ezen a téren még úgy sem gondolkoznak egyesek, mint 25 évvel ezelőtt.

Reméljük, hogy a község végrehajtó szervei határozott döntésükkel meggátolják az ilyen és hasonló berögzött gondolkodásmód terjedését, és szabad teret biztosítanak a fejlődésnek, a fiatalok egészséges sportolása, szórakozása érdekében!

A címre emlékeztető játékot tiltja a törvény, és büntetik. Viszont a község közhivatalainak a döntését, felszólítását be nem tartókat is kellene büntesse a helység végrehajtó szerve!

☞ **Gyl. Ernő**

Novemberi tanácsgyűlés

November 21-én tartotta rendes havi gyűlését Lövéte közigazgatási döntéshozó testülete, a Helyi Tanács. Az előző hónapi tanácsgyűléshez képest egy jóval rövidebb terjedelmű gyűlésre került sor, de ez a gyűlés se volt mentes a munkától. Megvizsgálta a meghirdetett éjjeli őri állásra beérkezett ajánlatokat. Ezen ajánlatok alapján, ha két éjjeli őrt alkalmazna 1.500.000 lejes havi fizetéssel a tanács, akkor az egész éves költségvetése ennek a munkának 70.178.000 lej lenne. Ha ezt lebontjuk az éjjeli őrésre köteles személyekre, akkor ez 82.600 lej költséget jelentene személyenként. *Ez nem igazán több mint egy ember éjszakai sörözése, amit az éjjeli őrség ideje alatt fogyaszt.*

A tanács jóváhagyta:

- Ferenc Árpád 598 szám alatti lakos kérését festő-mázoló vállalkozás beindítására,

- 5 m³ fenyőfa kitermelését Ioniță Ionel - rendőr - kérésére 300.000 lej/m³ áron lábon állva.

Határozatot hozott a Hargita Gáz Rt.-be való belépésre 15.000.000 lej értékben való részvényvásárlásra, ami három részvényt jelent.

Gondolati szinten felvetődött a falutalálkozó megszervezése a jövő évben.

Más napirendi pont hiányában a gyűlés két óra alatt be is fejeződött.

☞ **L.L. Tamás**

Szent Erzsébet nyomdokain

Bizonyára már értesültek a kedves olvasók, hogy létrehozták a Szent Erzsébet Alapítványt Lövétén az azonos nevű budakalászi alapítvány mintájára. Ezen alapítvány fő célja, hogy segítsen a rászorulókon, az elesetteken, a segítségre várókon különböző eszközökkel. Az alapítvány kuratóriuma azon munkálkodik, hogy a meglevő pénzzel okosan gazdálkodjon, és persze gyarapítsa is azt, hogy minél több emberen segíthessen. Munkásságunk kezdetén idén karácsonykor egy kis ajándékkal szeretnénk meglepni falunk súlyos testi és szellemi sérültjeit, azokat a beteg gyerekeket és felnőtteket, akikről alig tudunk, akikkel nem találkozzunk nap mint nap, viszont akik vágnak a szeretetre és figyelmességre. Ezen célra használjuk fel a Szent Erzsébet-napi templomi gyűjtés összegét is, és a III.-IV. osztályos gyerekek adományát, amelyet üveggyűjtéssel és leadással szereztek. Köszönet érte minden adakozónak! Hozzon az anyagka fényt mind az ajándékozottak, mind az ajándékozók szemébe!

☞ **András Mónika**

Jeles napjaink.

Advent (=szent idő): Annak a négy hetes időszaknak a neve, amely alatt készülünk karácsony ünnepére, a Megváltó érkezésére. Ezt az időszakot böjttel, zajos múltaságtól tartózkodva, valamint hajnali misékkal (roráté) is megszentelik nálunk felé a hívek.

Szent Borbála: december 4. A hagyomány szerint a Kis-Ázsiában élt és keresztény hitéért megkínzott, majd lefejezett Szent Borbála emlékűnepe. Védőszentje volt a *bányászoknak*, a tűzéréknek, a váraknak. Szent Katalinnal együtt a hajdon lányok is pártfogójuknak tekintették. E két szűz közkedvelt szent volt a középkorban. Szobrocskáik legtöbbször a gótikus oltárok (un. szárnyas oltárok) szekrényszerű középrészének lemetszett oldalain, a Madonna szobra mellett foglaltak helyet.

Az 1776 előtt lebontott templomunk régi oltárának középső részén is a Szűz Mária aranyozott szobra áll karján a kis Jézussal, míg mellette Szent Péter és Pál apostolok és a két szent szűz, Katalin és *Borbála* szobrai díszlettek (Canonca Visitato 1743 C. Kötet 30. 0).

Szent Miklós: dec. 6. Szent Miklós püspök emléknapja, aki a Kis-Ázsiai Myrában működött. A keleti egyháznak maig legtiszteltebb szentje. A nyugati egyházban kultusza a tizenegyedik század körül terjedt el egész Európában. A 17. századig Magyarországon is a kötelező ünnepek közé tartozott. Emlékét helynevek (pl. Gyergyószentmiklós), templomok, képzőművészeti alkotások őrzik.

A mai Mikulás-napi ajándékozás (ablakba, cipőbe tett ajándék) nálunk új keletű, városi eredetű szokás. Lovétén e század első évtizedeiben terjedt el és vált általánossá, de akkoriban a gyerekek reggelre még csak pattogatott kukoricát (*kakast*), egy-két szem diót, mogyorót vagy almát találtak gondosan megpucolt cipőikben.

Szovjet hatásra az elmúlt kommunista rendszer alatt Télapóként emlegették az iskolában, óvodában ajándékozó Mikulást.

Ma újra a Mikulásnak írnak rövid és kedves levelet gyerekeink.

Karácsony: dec. 25. A kereszténység egyik legnagyobb ünnepe ez a nap, Jézus Krisztus születésének napja. Karácsony előkészületi ideje az *advent*. Az advent alatt, karácsony előtt kilenc nappal kezdődik a *Szent Család járás*. A Szent Család képének minden este más-más család ad szállást. A befogadó családnál összegyűlnek a szomszédok, közösen imádkoznak és énekelnek. A legismertebb alkalmi ének ezeken az estéken a kovács vak lányáról szóló verses legenda. Eseményekben szintén gazdag nap *karácsony szombatja* (december 24.). Nálunk fele is ez a nap takarítással, sütéssel, főzéssel, az *éjféli misére* valamint a *karácsonyi vacsorára* (amely legtöbb helyen tölteletes káposzta) való készülődéssel telik el. Karácsony szombatján jön az *angyal* is, esti harangszó után, és „hozza” az ajándékokat (*angyalfia*), meg a díszes karácsonyfát.

A karácsony háromnapos ünnep Lovétén (december 25-26-27.). Régen az első napon kezdődött a *betlehemezés* és a *kántálás*. Karácsony másodnapján *Szent István vértanú*, harmadnapján *Szent János evangélista* emlékét ünnepeljük.

Aprószentek: dec. 28. Ez a nap is része a karácsonyi ünnepekörnek. Az egyházi liturgia szerint a Krisztusért mártírhált halt kisdedek, az *aprószentek* emlékét ünnepeljük ezen a napon, akiket Heródes király öletett meg a gyermek Jézus keresésekor.

Ezen a napon a legények és a fiúgyermek fenyőgallyból készített, feldíszített vesszővel járnak házról-házra, s megcsapkodják a lányokat, asszonyokat szerencsekívánó mondóka kíséretében:

*Aprószentek, Szent Dávid!
Éljen maga sokáig!
Száz esztendő koráig,
Pénzben járjon bokáig!*

Szilveszter: dec. 31. Az esztendő utolsó napja. I Szilveszter pápa halálának (335. dec. 31.) emléknapja. Ezen a napon elbúcsúztatjuk az őszentendőt a templomban a *hálaadáson*, ahol a község mindenkori papja ismerteti az elmúlt év anyakönyvi adatait is a hívei körében.

Ezután aki teheti *szilveszterezni* megy, és kezdetét veszi az óév utolsó és egyben a legvidámabb éjszakája.

Tél közeleg

Milyen csend van?!
Még a tücsök se énekel,
s a földön nem látszik
kis hangya; már nem menetel.

Kopár a fa, egyedül van.
A szél karjaival csiklandozza.
Tél lesz hamarosan.

Márton Emőke VIII. Á oszt.

A fenyőfa

Odakint fehérlik már a rét.
Csillog-villog a fagyos hó.
Jaj Istenem, milyen jó!

A téli csipős hidegben,
pompába öltözik
minden fenyőfa!
Ezüstbe, aranyba,
bíborba, bársonyba.
De legszebb amikor
fehér bundát ölt
magára
a fenyőfa.

András G. Mónika VI. Á oszt.

Hull a hó

Hull a hó, hull a hó,
Hull a fehér takaró.
Ágyat vet a vetésnek,
a jövő évi kenyérnek.

Molnár Szabolcs V. Á oszt.

Betlehemi pásztor

Fazakas Imre V. Á oszt.

Képek Lovéte történetéből

Magyarvilág (1940-1944)

(folytatás az előző lapszámból)

De hagyjuk az általános elmélkedést, és nézzük meg, mit jót és rosszat hozott a négy év „magyarvilága”! Tagadhatatlan volt, hogy voltak jó oldalai ennek az időszaknak, úgy gazdasági, politikai, mint kulturális téren. Íme néhány gazdasági eredmény: számtalan bankkölcsön állathizlásra, sertésakció, modern mezőgazdasági gépek meghonosítása, stb. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület (EMGE) kamat nélküli kölcsönt adott minden gazdának (kb. 1000 pengőt), ha vállalta, hogy egy év alatt természetes takarmánnyal (széna, zab, kukorica, stb.) hizlalt szarvasmarhát ad át az államnak. Ez, ha a gazda komolyan dolgozott, egy év alatt a kölcsönvett összeg megkétszereződését eredményezte. A hizlalt állatokat Olaszországba exportálták, mint kárpáti vágóállatokat. Édesapámnak 1940. augusztus 30-án nem volt egyetlen szarvasmarhája sem. 1941 júliusában már egy pár ökrre volt. A kölcsönből 750 pengőért az 1940 szeptemberében a csikozmási vásáron vett két ökröt, és 1941 júliusában adta át meghizlaltva az államnak. Az átadott ökrökért annyi pénzt kapott, hogy a kölcsönt visszafizette, és még vett egy másik pár ökröt. Ezt akárhányszor meg lehetett ismételni 1944-ig.

A kép Egyed József tulajdona

A sertésakció a következőkből állt: az EMGE adott egy megbúgatott egy éves kocát annak, aki kérte. A gazdának csak az volt a kötelessége, hogy a koca első malacai közül egyet (gőjét, emsét), amikor hat hetesek lettek, tovább kellett adni annak, aki igényelte. Egy-két év múlva csak annak nem volt sertése, aki nem akart tartani.

Ugyancsak az EMGE javaslatára géptársulatot alakítottak a faluban. Ez azt jelentette, hogy 15-20 gazda összeállt és vállalta, hogy a cséplőgépet átveszi. 1941 elején megérkezett a cséplőgép és a kazán Csíkszeredába, csak haza kellett húzatni. Emlékszem, hogy négy pár ökrrel mentek utánuk. A cséplőgép árát a vámból fizették ki (nem kellett még előleget sem adni), miután, ugyancsak a vámból, kifizették a gépészt és a két etetőt.

1940 előtt a szakekéről, lánchoronáról, csávázó gépről stb. esetleg csak hallottak Lovétén. Ebben az időszakban hamar elterjedtek ezek az eszközök, amelyek könnyebbé és minőségileg jobbá tették a mezőgazdasági munkát.

Politikai téren ebben az időszakban megszabadultunk az adószedőktől való állandó félelemtől. 1940 előtt gyakran lehetett látni szekér után futó, siró asszonyokat, akiknek az egyetlen munkaeszközét, a varrógépét az adószedők a szekéren vitték. Ebben az időben az adót soha nem lehetett megfizetni; ha valójában ki is fizette a gazda, mindig valamit találtak, amiért tartozott. 1940-1944 között az adózás teljesen átlátható volt: a gazda év elején írásban megkapta, hogy miért mennyi adót kell fizetni (ezek általában nálunk nagyon alacsonyak voltak), és ha kifizette rendes időben, senki sem zaklatta.

Kulturális téren meg kell említsük, hogy ebben az időben a faluban állandó cigányzenekar és színjátszó csoport működött. Nem kellett más faluból hozni a zenészeket, ha táncmulatság volt. Minden évben legalább egy-két népszínművet mutattak be a színjátszók, ami nagyban hozzájárult a fiatalság neveléséhez: megszokták a fiatalok a szereplést, és a beszédkultúra fejlődött.

Adminisztratív vonalon az utak karbantartását és kitűnő új utak építését kell megemlítenünk, mint pozitív dolgot. A falusi (helyi) úton is az ember örömmel látta, hogy az utász ott dolgozik a maga szektorában, és ahogy egy gödör keletkezik valami okból, az utász azonnal tömi be. Ugy lehetett jó utakat biztosítani a járműveknek. Télen a hó eltakarítása kitűnően meg volt szervezve. Az utak szakaszokra voltak osztva, és a szakaszok tisztítását vállalatoknak adták ki. A takarítást megfizette az állam. Így történt, hogy soha nem voltak lezárt szakaszok a hótorlasz miatt. És folytathatnám a patakok szabályozásával: Lovétén a Köves patakot szabályozták, amely azelőtt az ott lakóknak sok kárt és bosszúságot okozott. Sajnos a következőkben ezeket a szabályozásokat nem tartották rendben, és ma ismét olyan állapotban vannak, mint hatvan évvel ezelőtt.

A nehézségek, főleg gazdasági vonalon akkor kezdődtek, amikor Magyarország belépett a Szovjetunió elleni háborúba. A belépést főleg a Magyarországi dzsenti társadalom és annak katonai exponensei erőltették. Számos példa mutatta, hogy a belépést sok erdélyi származású tiszt ellenezte. Itt csak egyet említek meg: Vitéz Nagybaconi Nagy Vilmost, aki a hadügyminiszteri megbízatásáról is képes volt lemondani, így fejezve ki rosszállását a háborúba való belépés iránt. (Az én meggyőződésem szerint a kormányzó is szerette volna a belépést elkerülni, de a gyávasága ebben megakadályozta.) Bevezették a jegyrendszert. Igaz, ahol sok gyermek volt, annyi cukrot és zsírt kapott a család, hogy el sem fogyasztotta (ki sem tudta váltani!) Baj a bányászokkal volt, akik 1942-ben tüntettek „cukrot, kenyeret” követelve. A tüntetést egy Ladó Igó (Ignác) nevű, lovétei származású egyén vezette, aki aztán el is tünt Lovéte életéből. (A Ladó Igó szülei a Márton utca végében laktak, a Forgács Ferenc kovácsműhelyével átellenben, a kovácsműhely végében lévő patakhidon túl.)

Megkezdődtek a kötelező beszolgáltatások (búza, állat). Ez abban állt, hogy például a búza esetében minden családtagnak egy évre meghagytak 240 kg búzát és a vetőmagot, az ezen felüli búzamennyiséget át kellett adni az államnak az aznapi piaci áron, amit azonnal kifizettek. Tehát, nem a kommunizmus kezdetén bevezetett beszolgáltatásról volt szó. Ez utóbbi esetben nem a fölösleget kellett beszolgáltatni, hanem azt is, ami nem termett.

A kép Egyed József tulajdona

Mind több és több ember kapott behívót és került ki a szovjet frontra, ahonnan nagyon kevesen tértek haza. A leventéket (18 évesektől) és a 40 évesnél idősebb férfiakat az un. székely határőrségbe sorolták be. A lövétei székely határőrök a Gyimesi-rosban kellett volna védjék a hazát, ha lett volna kedvük és mivél. Ezeknek a határőröknek a ruházatuk zubbony, derékszíj és sapka volt, a többi ruhadarab a sajátjuk volt. Fegyverzetük az első világháborúból maradt cseh puska. Naponta hat lövedéket (golyót) kaptak, aminek a hüvelye alumínium volt, így majdnem minden lövés után a hüvely besült és a puskavesszővel kellett kilökní. El lehet képzelni, milyen hatásosan védhették a hazát a géppisztolyos szovjet katonákkal szemben. Szerencsére az öreg székely határőrök hamar belátták, hogy a védekezés fölösleges, és a gyermekeiket szerencsésen hazahozták.

Még sok mindenről írhatnék, de talán ennyi elég izelítőként. Az 1940-44-es ellentmondásos időszak akkor ért véget, amikor Románia kilépett a Szovjetunió elleni háborúból és csatlakozott a szövetséges hatalmakhoz. A szovjet csapatok 1944. szeptember 12-én érkeztek Lövétére, nyomukban a román csapatokkal. Ezután egy még ellentmondásosabb időszak következett: a kommunizmus, amely a falut úgy gazdaságilag, mint erkölcsileg a lehetséges legmélyebb pontra süllyesztette. Erről majd máskor.

Adalékok Lövete népességéhez

Sokan nem is tudják, hogy nem is olyan rég, a XVII. század elején Lövete még a kisebb népességű településekhez tartozott. Csak később, a XVIII. században emelkedett az elsők közé – Udvarhelyszéken – mind területe, mind pedig népessége szerint.

Az 1332-1337-es pápai tizedjegyzékben szerepel a falu, Sacerdos de Lueche néven adót is fizetett. Tehát népessége már számottevő volt. Igaz, hogy akkor még 1-2 családot magába foglaló kis településekből állott. Csak az 1451-es pestisjárvány után húzódtak be a népek a Kis-Homoród mellé. 1567-ben 35 „portát” jegyeztek fel a lófók adóösszeírásában. Ez kb. 150 személyt jelenthetett. 1614-ben a Bethlen Gábor számára készített „lustra” alapján 200-ra becsülhetjük a falu lakosságát.

A lakosság létszámának alakulását nagymértékben befolyásolta a gazdasági élet, természetföldrajzi feltételek, községmegtartó erő, vallásosság és gyermekáldás.

Egy körülbelül 1850-ből származó német nyelvű lajstrom szerint Lövétén 1766 magyar, 59 román és 77 más nemzetiségű élt.

A PALLAS NAGY LEXIKONJA (Bp. 1859) ezt közli:

„Lövete nagyközség Udvarhely vármegye homoródi járásában 2933 magyar lakos, postahivatalból és postakocsival, pénztárral (hitelbank) rendelkezik. Az itteni vasgyár, amelyben 400 munkás dolgozik, évente 300.000 mázsa vaskövet dolgoz fel.” (Kevesebb ennél az 1870. adat: 2711 lélek)

Az első magyarországi népszámlálás (1784-87 között) adatai ezt tartalmazzák Lövétéről: népesség: 1179, távol levők: 7, idegenek: –; jogállása: község, birtokos neve: –; házak száma: 234, családok: 264. Férfiak száma: 572. Ebből 226 házas, 346 nőtlen. 1 pap, 41 nemes, 1 tisztviselő, 108 paraszt, ezek leszármazottjai 103, 113 zsellér, egyéb: 51, szabadságolt katona: 1. Gyermekek száma: 1-12 éves: 120, 13-17 éves: 33. Nők száma: 607. (Központi Statisztikai Hivatal, Budapest)

Az 1900-as évi adatok a Magyar Stat. Közlemények II. kötete alapján: összesen 3146 lakos. Férfi: 1230, nő: 1088. A mezőg. és kertészetben dolgoznak 2318-an. Ebből kereső 870, eltartott 1448 (Tehát a falu lakosságának zöme). Bányászat és kohászat: kereső 22, eltartott 39. Iparban (házi) 190,329. Nagybirtokos: 1, kisbirtokos: 397, napszámos: 74, baromfityenyészto: 6, segítő családtag: 204+47, eltartott: 1317, szolga: 39, eltartott: 13.

A magyar szent korona országainak 1910. évi népszámlálási adatai (Magyar Stat. Közlemények, XLII. kötet) Lakosság: 3434, ebből polgár: 3429, katona: 5. A jelenlévők közül külföldi honos: 4, külföldön levő: 48 (ma ennek tízszerese!). Férfiak száma 1818, nők száma 1616. Nőtlen, hajadon: 1750, házas: 1481, özvegy: 199, törvényesen elvált: 4. Nemzetiségek szerint- magyar: 3389, német: 30, oláh: 13, horvát: 1, egyéb: 1. Magyarul beszélni tud: 3427, ír-olvas: 2132. Vallásuk szerint- római katolikus: 3232, görög kat.: 95, református: 36, evangélikus: 26, görögkeleti: 2, unitárius: 27, izraelita: 16.

Orvosi székfű- kamilla, szikvirág, pipitér- *Matricaria chamomilla*

Egyéves, vagy áttelelő növény. A vadon termő 5-10 cm, a termesztett 50-80 cm magas, ágas-bogas, kopasz szárú. Levelei többszörösen szárnyaltan szeldeltek, fonálszerű sallangokkal. Fészekvirágzatán kúp alakban kiemelkedő sárgás-zöldes, apró, csöves virágok láthatók, melyeket a fészek szélén körben elhelyezkedő, közel 1 cm hosszú nyeles virágok vesznek körül. Jellegzetes, kellemes illatuk van. Könnyű összetéveszteni a kutya-kamilla virágzatával, de az kettévágva belül tömör és kellemetlen, bűdös szagú.

Utak mentén, parlagokon, udvarokon, különösen szikes területen találjuk.

Gyűjtjük: virágzatát, legfeljebb 2 cm-es szárral, májusban, júniusban. Kosarakba gyűjtjük, lazán, mert könnyen bemelegszik. Csak a harmat felszáradása után szabad gyűjteni. Jól szellőző meleg helyiségben, vagy padláson szárítjuk, papíron, vékony rétegben. Szárítás alatt ne forgassuk, mert könnyen porlik. Ahol nagy mennyiségben található, ott különleges fésűkkel szedik. Egyetlen gyógynövényt sem használnak annyiféle betegség gyógyítására, mint a kamillát. Belsőleg a kamillateát a tápcsatorna gyulladással járó betegségeiben használják. Kisebb adagokban, minél gyakrabban adható csecsemőknek. Külsőleg langyos borogatás formájában a szem kötőhártyájának gyulladása, öblögető szerként torokgyulladás, szájnyalvóhártya gyulladása, fogínygyulladás, csecsemők bőrének ápolása, sebek, kiütések, égési felületek kezelésekor használjuk. Nehezen gyógyuló sebek kezelésénél, vízeres lábszárfelekélynél, ekcémák esetében, főleg kenőcsök formájában használjuk.

Egyúttal általános fertőtlenítőszer. Egyetlen családnál sem hiányozhat e fontos orvosság, amely arc és hajápoló szerként is használható.

Az egészségbiztosítási rendszer helyzetéről

1997. július 31-én megjelent 145. számú egészségügyi törvény, valamint a 399/2000 május 29-én megjelent törvényhatározat 7. számú cikkelye értelmében, a lakosságnak tudnia kell:

1) Mindenkinek kötelessége 1998. január 1-től az egészségbiztosítás.

2) Egészségbiztosított minőségét az egészségbiztosítási „Kék színű”, bélyeggel ellátott könyvecskével kell igazolni. Az egészségbiztosítási könyvecske megszerzéséig a biztosított minőségét a következőkkel lehet igazolni:

- munkaadó által kibocsátott igazolvánnyal
- adóügyi szervek által kibocsátott igazolással
- nyugdíjszelvényvel
- nyugtával, melyet fizetés ellenében az Egészségbiztosítási Pénztár adott ki. Kérjük, hogy az eredeti nyugtát őrizték meg, mivel ezzel bizonyítható, hogy biztosított személy.

3) Egészségbiztosítottak:

a) gyermekek és fiatalok 18 vagy 26 éves korig, ha nappali tagozaton folytatják tanulmányaikat, és nincs munkaviszonyuk

b) nyugdíjasok;

c) bérezett alkalmazottak, ha munkaadójuk rendszeresen folyósítja a biztosítási összeget;

d) szabad foglalkozásúak, ha rendszeresen (havonta) folyósítják a biztosítási összeget;

e) munkanélküli segélyre jogosultak;

f) katonai szolgálatot teljesítő fiatalok;

g) a 67/1995-ös törvény szerint, a szociális segélyre jogosultak;

h) rokkantak, ha nincs jövedelmük, és eltartásra kényszerülnek;

i) a 118/1990-es törvényhatározat által érintett volt politikai foglyok, a 44/1994-es törvény szerint, a volt hadifoglyok és özvegyeik, valamint a 42/1990-es törvény szerint az 1989-es decemberi forradalom áldozatainak örökösei, sérültjei vagy élő résztvevői, ha a törvény által folyósított összegben kívül nincs egyéb jövedelmük;

j) mezőgazdasági jövedelem (kb. fél hektár föld) után biztosítottak számítanak azok a személyek, akik fizetik az országos minimális bruttó alapfizetés 7%-át, amely jeler havonta 49.000 lej.

Az Egészségbiztosítási 74/2000-es határozat alapján az egészségbiztosítást elmarasztaló személyek kamatfizetésre is kényszerülnek az elmaradt összeg arányában.

Egészségbiztosítást fizethetnek megfelelő iratokkal (adóügyi szervek által kibocsátott dokumentumokkal) a Csikszeredai Egészségbiztosító Pénztárnál, vagy helyben Lukács Károlynál a rendelőben.

Az egészségbiztosítási rendszer keretszerződés alapján mindenkinek kötelessége családorvost választani, ellenben legyen akár biztosított személy, bármilyen egészségügyi szolgáltatásért fizetnie kell.

Felirakozáshoz szükséges: személyi számmal ellátott személyazonossági igazolvány, a fent említett dokumentumok egyike, mely bizonyítja biztosított minőségét.

(folytatjuk)

Egy eséllyel több a lövétei fiataloknak

Megvalósulni látszik az álom, miszerint egy önálló ifjúsági szervezet működhet Lövétén. A kérdés nem egészen új keletű, hiszen már 1990 januárjában voltak szervezkedések községünkben, de mint ifjúsági kérdésekkel foglalkozó intézmény egyik sem volt életképes. Egyedül a Grimasz színjátszó csoport volt az, amelyik évek hosszú során át próbált keretet adni néhány ifjúsági jellegű tevékenységnek, de önálló jogi személyisége neki sem volt. Ez pedig nagyon fontos egy ilyen jellegű csoportosulás esetében, mert csak így készíthet önálló programokat, hosszú távú terveket, ilyenformán válhat pénzügyileg is függetlenné, és ami még nagyon fontos, így igényelhet támogatást a céljai megvalósítására. A testvér-települési kapcsolatok tapasztalataiból tudhatjuk, hogy Magyarországon léteznek ifjúsági önkormányzatok, melyek élvezik a települési önkormányzatok támogatását ilyen vagy olyan formában. Nálunk ilyesmi még nem jött létre. Ezt mi magunk kell létrehozzuk! Aki azt mondja, hogy erre nincs szükség, azt jelenti, hogy az a valaki tökéletesen meg van elégedve a helyzetével, a jelenlegi lehetőségekkel. Az elégedettség nem is volna baj, a probléma ott van, hogy az a valaki ne tartsa magát fiatalnak, mert a fiatalon gondolkodással, a lázadó szellemmel, a mindig változtatni akarással, - tehát ami kellene jellemezze az ifjúságot-, nem fér össze a beletörődés.

A Lövétei Ifjak Egyesülete célkitűzései közé tartozik a fiatalok oktatási, kulturális, szociális, társadalmi kérdéseinek a megoldása, sporttevékenységek, környezetvédelem, hagyományörzés terén mutatkozó kérdések megoldása. Ez így általánosan fogalmazva lehet, hogy nem sokat mond, de azt mutatja, hogy ebbe minden belefér, ami a fiatalsággal kapcsolatos. Hogy néhány konkrétabb dolgot említsek: ez az egyesület fogja az idei **Ki mit tud?** kulturális vetélkedőnek a jogi háttérét biztosítani; kilátásba van helyezve egy filmklub működtetése, ahol az igényesek számára nehezen hozzáférhető művészfilmek lesznek vetítve, természetesen díjtalanul; egy olyan információt áramoltató kapcsolat kiépítése, mely a SZINFO-val (székelyudvarhelyi információs iroda) együttműködve a lövétei fiatalokat el tudná látni a szükséges információkkal, legyen az az élet bármilyen területéről (pályaválasztás, felvételi vizsgák, pályázati lehetőségek, stb. ...); működvelő csoportok működtetése; a Lövétei Kiáltó kiadásához a jogi háttér biztosítása; a népfőiskolai szellem újjáélesztése az önképző tanfolyamokkal, stb. ... Itt csak néhány dolgot említettem, gyakorlatilag ez úgy működne, hogy az egyesület felkarolna bármilyen ötletet, amely megegyezik a céljaival, és megadná a megvalósulásához szükséges segítséget. Segítséget persze csak annak lehet adni, aki már csinál valamit. Éppen ezért megkérünk minden fiatalon gondolkodót, hogy kérdéseikkel bátran keressék meg az egyesület vezetőit, akik nem mások, mint: Lázár László, András Mónika és Trinfuly Leona. Ugyanakkor a Községi Könyvtárban is lehet érdeklődni.

Most kihasználom az alkalmat, hogy köszönetet mondjak azoknak, akik segítettek az egyesület létrehozásában, elsősorban Dombiné Máté T. Olga ügyvédnőnek az önzetlen munkájáért, a Lövétei Polgármesteri Hivatalnak egy bukaresti út támogatásáért, valamint a Felső Homoródmente Kistérségnek a fénymásoló használatáért. Reméljük, hogy segítségük nem volt hiábavaló, és ez az egyesület hosszú életű lesz.

➤ **Sorbán József**

Mi a Mikulás munkája?

A Mikulás egy nagyon fontos ember. A nagyon fontos emberek általában nagyon elfoglaltak is. Talán ezzel magyarázható, hogy nem jelent meg személyesen az iskolás gyerekeknek. Mert volt, akiknek potyogtatott az iskolába is némi ajándékot, de nem mindenkinek. A gyerekek várták, de nem is annyira az ajándékot, mint magát a Mikulást, aki évente csak egyszer jön el hozzánk, vagy még egyszer sem. Ők látni akarták azt a Mikulást, aki egész évben rajtuk tartja a szemét, aki mindent tud róluk. Várták, majd hazamentek. A tanító néni is várta, de végül ő is hazament, mert a Mikulás nem érkezett meg. Utólag úgy hírllett, hogy számos elfoglaltsága miatt nem tudott eljönni. Ez érthető is lenne, még ha a Mikulásról is van szó, mivel mindenki tudja, hogy mennyire elfoglalt. De az már kevésbé érthető, hogy milyen elfoglaltsága, sürgős és fontos elintéznivalója akadhat a Mikulásnak pont Mikulás napján, amikor a legfontosabb teendője épp az lenne, hogy elmenjen a gyerekekhez...Végül is mi a Mikulás dolga? S ha nem jön pontosan december 6-án, akkor ismét egy évet kell várni rá. Egy év pedig hosszú idő egy kisgyerekeknek!

➤ **András Mónika**

42 évi kemény papi élet Lövétén

Lassan haladt az autóbusz Székelyudvarhelyről Lövéte irányába 1957. október végén. Az utasok között feltűnt egy szerény fiatalember, akitől egy lövétei néni mindjárt kérdezgetni kezdte: a néptanácshoz jön? Az iskolához? A kórházhoz? A válasz minden esetben „nem” volt. Aztán a fiatalember elmondta, hogy Tornay Gergelynek hívják, Zetelakán született, most szentelte pappá Márton Áron püspök, és csak két-három napra jön helyettesíteni Lövétére. A két-három nappól 42 évi kemény papi munka lett, amelyet Lövétén töltött el Isten segítségével. A jelenlegi falu nagyobb részét ő keresztelte, elsőáldozásra, bérnálásra felkészítette, eskette és temette. Most körülbelül 3500 lélek van Lövétén, de valamikor 5000 lakosa is volt ennek a nagy falunak. Olyan szombat is volt régen, amikor 12 jegyespárt esketett az esperes úr. Munkálkodása alatt négy papot adott Lövéte az egyháznak. Ő is haladt a papi élet ranglétráján, de ő mindenkinek, öregnek, fiatalnak csak Gergő pap bácsi volt. Krisztusi türelemmel tette meg ezt a nem mindig rózsával behintett utat. 42 év után megfordult az autóbusz: Lövétéről Székelyudvarhely irányába, de most már mindenki tisztelettel köszöntötte, mindenki ismerte az esperes urat. Nyugalomba vonulása alkalmából kívánjuk, a jó Isten halmozza el áldásával, adjon neki nyugodt nyugdíjas éveket, hogy még nagyon sokáig kérdezhessük tőle: Hogy van, Gergő pap bácsi?

➤ **Lázár Béla**

(Vasárnap, katolikus hetilap X. évf. 48.sz. 8.o.)

Adalékok Lövete népességéhez

(folytatás az 5. oldalról)

1995-ben Lövétén 3727 lélek élt. Ebből 1982 férfi, és 1745 nő.
0-14 évig: 725, 15-55 között: 2022, 56 év fölötti 980.

A lakosság létszámának alakulása az évek során (kommentár nélkül):

1787	1880	1900	1910	1977	1992	2000
1172	2574	3146	3429	4410	3850	3700

A születések számának alakulása századunkban (szintén kommentár nélkül):

1913	1916	1937	1944	1950	1970	1993	2000
141	40	119	144	154	131	40	31

Zárszó helyett, gondolkotatóként: pár éve az elhalálozások száma meghaladja a születések számát, „öregedik” Lövete is.

✎ *András József*

Na, mi újság?

- A Romtelecom technikai igazgatójánál érdeklődve megtudtuk, hogy 2000 végére falunkban 12 automata telefonvonalat adnak át, az ezt igénylő intézményeknek, cégeknek és magánszemélyeknek. Szélesebb körű fejlesztés 2002-re van tervezve.

- Kiállították a volt erdőtulajdonosok és a közbirtokosság területeire a birtokba helyezési lapokat, melyeket letettek jóváhagyásra a Prefektúrára. Figyelem: ez még nem jelenti azt, hogy a visszaadás meg is történt. A tényleges visszaadás még várattat magára.

- Választási statisztika: a december 10-i második fordulón Ion Iliescu államelnökjelölt 1047, míg Corneliu Vadim Tudor 28 szavazatot kapott községünkben. Megjegyzendő, hogy az első fordulóban Vadimra csak 1 személy szavazott.

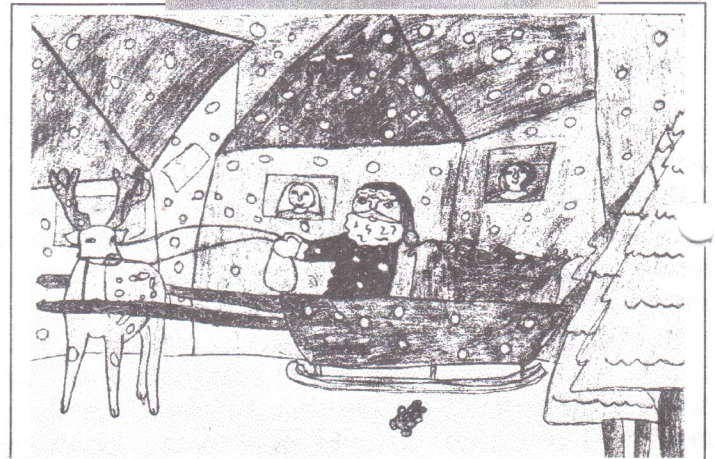
- Sikeres rendezvényt tartott a lövétei székhelyű Felső Homoródmenté Kistérség december 1-2-án Homoródfürdőn, ahol neves hazai és magyarországi előadók tartottak előadásokat a kistérségek fejleszthetőségéről az összegyűlt Hargita megyei térségek vezetői számára.

- A Kultúrotthonban sorra kerülő rendezvények az ünnepek alatt: december 26-án délután 2 órakor a VI. lövétei Ki mit tud? kulturális vetélkedő; 27-én délután 5 órakor Nagykorúsítási ünnepség, este 8 órától 18 évesek bálja.

A lövétei Római Katolikus Plébánia statisztikai adatai 2000. december 17-tel bezárólag

Az idén 31 keresztelésre, 14 esketésre és 42 temetésre került sor.

Jön a Mikulás!

András Zsófia V. Á osztály

Viccek

Feleség a férjnek:
- Dezső, te egész nap mást sem csinálsz, csak a rejtvényt fejted! Hát már egy kedves szót sem tudsz nekem mondani?
- Hány betűvel?

Barátnők beszélgetnek:
- Valahogy minden férfi különös!
- Az enyém nem.
- A tied nem? Milyen különös!

Ángöm nem érdeköl, de én havot hozok!

Rajzolta: András Zsolt